

Subjektet politike, Institucionet Publiko Private në mënyrë të vazhdueshme, flasin për zbatimin dhe avancimin legjislativë dhe politikat programore që rezultojnë në mënjanimin e diskriminimit dhe zvogëlimin e barrierave që burojnë nga paragjykimet dhe stereotipet në baza gjinore. Edhe pse barazia gjinore në Republikën e Kosovës është si parakusht për integritet Evropian dhe si e tillë është në planin e veprimit për partneritet Evropian, andaj ky fuqizim i Gruas është gjithëpërfshirës dhe mbetet sfidë dhe kërkon përkrahje dhe fuqizim nga mbar shoqëria .

Në nivelin lokal ekzistojnë mekanizma institucionalë për arritjen e barazisë gjinore:

- Zyrtarët/et për barazi gjinore në komuna,
- Komitetet komunale për barazi gjinore.

Procese esenciale dhe të domosdoshme që gratë të jenë pjesë e tregut të punës dhe vendimmarrjes janë:

Në familje:

- Familja është institucioni me rolin kryesor në ngritjen e vetëdijes për barazi gjinore, dhe ku duhet zëri të dëgjohet,
- Gruaja duhet të jetë bashkëpjesëmarrëse në procesin e marrjes së vendimeve në familje prandaj duhet punuar shumë në ndryshime, sidomos në zonat rurale,
- Familja duhet të jetë një nga mbështetësit edhe në zhvillimin e karrierës së mëtutjeshme të femrave.

Active CITIZENSHIP
KOSOVA

Kjo fletëpalosje ka për qëllim informimin e qytetarëve, në veçanti grave, mbi Ligjin për barazi gjinore. Grupi jo formal i grave, gratë asambleiste, gratë aktive në komunitet dhe organizatat e grave kanë bërë të mundur realizimin e kësaj fletëpalosjeje për të lehtësuar qasjen dhe informimin e qytetarëve, konkretisht të grave, mbi të drejtat e tyre. Kjo fletëpalosje është realizuar me iniciativë të grupit të grave asambleiste dhe të zyrës për barazi gjinorë në Pejë, por që mbështetet, në kuadër të projektit “Qytetari Aktive” që realizohet nga Syri i Vizionit dhe mbështetet financiarisht nga Olaf Palme Interenacional Center dhe SIDA.

Realizimi i këtij materiali u mundësua nga:
Zyra për Barazi Gjinore – Pejë
Grupi jo formal dhe formal i Grave Asambleiste – Pejë

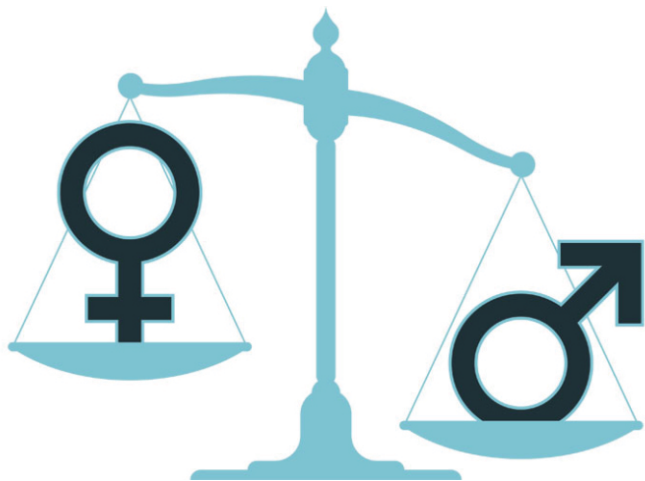

**FUQIZIMI I
GRUAS NË
VENDIMMARRJE**

FUQIZIMI I GRUAS NË VENDIMMARRJE

Fuqizimi i Gruas në Vendimmarrje, është një temë shumë e gjerë dhe nuk mund të përkuzohet vetëm në një shtyllë, apo me një institucion, është proces shumëdimensional, dhe kërkon angazhim gjithëpërfshirës nga mbar shoqëria dhe familja. Fuqizimi i Gruas në Vendimmarrje, nuk është zbulim i grave, por kërkesë imediate që me vite të tëra po llobohet për këtë fushë, e që ka qenë shumë vështirë duke u ballafaquar me stereotipet dhe paragjykimet e kohës. Kjo është një sdë shumë e vështirë, dhe një vazhdimësi e punës së palodhshme të Grave ndër vite e gjenerata.

Mundësitë dhe të drejtat e barabarta në procesin e vendimmarrjes për gratë janë një sfidë në nivelin global, përderisa në Kosovë vazhdojnë të mbesin pothuajse të pa adresuara.

Baza ligjore dhe gruaja në vendimmarrje

Kur itet për bazën ligjore në raport me barazinë gjinore dhe pjesëmarrjen e gruas në vendimmarrje, duhet cekur se Kosova ka një bazë ligjore që garanton dhe promovon barazinë ligjore. Fillimisht, Kushtetuta e Republikës së Kosovës, si akti më i lartë juridiko-politik, përveçse në gjuhën dhe strukturën e saj ka një balancë gjinore, ajo respekton dhe promovon parimet e barazisë gjinore, që janë të pranuar edhe ndërkombëtarisht (Neni 71). Megjithëse, problematike mbetet ende zbatimi i saj në sektorin publik dhe atë privat.

Ligji për Barazi Gjinore, i cili në veçanti synon të mbrojtë, të trajtojë dhe të vendosë barazinë si vlerë themelore e zhvillimit demokratik të shoqërisë së Kosovës, me mundësi të barabarta për pjesëmarrje të grave dhe burrave, dhe për kontributin e tyre në zhvillimin politik, ekonomik, social, kulturor, e në të gjitha fushat e jetës shoqërore (Neni 1.1)

Ligji për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës, nxit dhe siguron përfaqësimin gjinor në institucionet publike në Kosovë, duke përcaktuar kuotën prej 30 për qind për përfaqësim gjinor në organet legjislative, në nivel qendror dhe në atë lokal (Neni 111.6). Po ashtu, ligje të tjera janë që fuqizojnë pozitën e gruas janë Ligji i punës, Ligji për Shërbimin Civil dhe Ligji për ndërmarrje të vogla dhe të mesme.

GRATË NË PROCESIN VENDIMMARRJES NË KOSOVË

Kushtetuta e Republikës së Kosovës, akti më i lartë juridik dhe politik i vendit, përveç se në gjuhën dhe strukturën e saj ka një balance gjinore, ajo respekton dhe promovon parimet e barazisë gjinore, që janë të pranuar edhe ndërkombëtarisht.

Edhe pse ka arritje dhe përmirësime në shumë fusha, arritja e barazisë gjinore dhe pjesëmarrja e gruas në pozita vendimmarrëse lë për të dëshiruar. Kjo mund të vërehet në statistikat më poshtë:

Në nivel drejtues në Shërbimin Civil në Kosovë janë 89% burra - 11% gra. Në nivel menaxheues në Shërbimin Civil në Kosovë janë 79% burra - 21% gra.

Mekanizma tjerë që janë krijuar me qëllim të garantimit të barazisë gjinore dhe fuqizimit të grave në vendim marrje:

- Agjencia për Barazi Gjinore në ZKM;
- Institucioni i Ombudspersonit - Njësia për Barazi Gjinore;
- Zyrtaret/ët për barazi gjinore nëpër ministri;
- Këshilli Ndërmintoror për Barazi Gjinore.

Mirëpo praktika tregon se pavarësisht të drejtave Ligjore dhe të drejtave të grave, aftësitë, vullneti dhe ambiciet për t'u dëshmuar si udhëheqëse dhe menaxhuese të suksesshme në praktika dhe realitetin e shoqërisë kosovare, kanë tendencë në moskrijimin e hapësirës dhe ofrimit në Politikë dhe fuqi të kuzuara në vendimmarrje. Përqindje e ultë e grave në vendimmarrje nuk është e barabartë me përqindjen e grave në bazë të statistikave, duke lluar nga Niveli Lokal dhe ai Kombëtar, gratë janë të nen-përfaqësuar në postet udhëheqëse qofshin ato të zgjedhura Politikisht apo Shërbimit Civil si dhe në Sektorin Private.